

परमहंस परिव्राजकाचार्य धर्मश्रीः श्री ईश्वरानन्द सरस्वती तथा काशीस्वामी महात्म्य

ॐ नमो श्रीगणराया । मस्तक ठेवोनी तूज पाया । चित्ती तव रूप साठवोनिया । प्रार्थितो तुजला ये समयी ॥१॥
नमन तुज सरस्वती माता । विद्येची तू देवता । तुझी कृपा होता । नाही काही अशक्य ॥२॥ हे राजराजेश्वरी माते ।
हे भुवनेश्वरी देवते । कृपा करी तव बालकस्तवना । बाला माते ॥३॥ वंदन माझे वेदव्यासांस । नमन त्या महर्षिस ।
नमन त्यांसी खास । या समयी ॥४॥ हे देव-ऋषी गण हो । प्रार्थितो त्वां उत्कट भावो । कृपा करावी भक्तालागी ।
स्तवनासाठी ॥५॥ स्तवन लाडक्या भक्ताचे । स्तवन लाडक्या शिष्याचे । आपुल्या कृपे झाले जे ।
ब्रह्मस्वरूप ॥६॥ स्तवनांसाठी सद्गुरुस्मरण । वंदूनी त्यांचे चरण । गुरुपरंपरेचे स्मरण । स्तवनांलागी ॥७॥
श्रीआद्यशंकराचार्यांचे पुण्यस्मरण । श्रीसच्चिदानन्दसरस्वतींचे स्मरण । श्रीचंद्रशेखर भारतींचे स्मरण । स्मरण
सद्गुरुंचे । स्तवनासाठी ॥८॥ एके प्रस्थापिला धर्म । एके दिला संन्यासधर्म । एके दिले आत्मज्ञान । वंदन त्यांना
पुनःपुनः ॥९॥ स्तवन माझ्या सद्गुरुंचे । स्तवन ब्रह्मस्वरूपाचे । स्तवन तेजस्वरूपाचे । सदा जे
ब्रह्मलीन ॥१०॥ आवाहन केले स्तवनांसाठी । उभ्या राहो देवतांपाठी । माझी बुद्धी नाठी । स्तवनासाठी ॥११॥
परशुरामे जी निर्मिली भूमी । नमन त्या कोकणभूमी । ज्या भूमीने दिधला । सुपुत्र ऐसा ॥१२॥ नमन चिपळूण
तालुक्यांसी । नमन कौंडर ग्रामांसी । नमन भागवत घराण्यांसी । नमन सर्वा पुनःपुनः ॥१३॥ गंगामाता पतिव्रता ।
केशव नामे पिता । जन्मले ऐशा निकेता शिवस्वरूप ॥१४॥ कौंडर ग्रामदैवत श्रीगजानन । त्याची सेवा केलीया

जाण । प्रसाद म्हणून पोटी आले । ब्रह्मस्वरूप ॥१५ ॥ सन एकोणिसशे सालांस । मे महिन्याच्या तीस तारखेस ।
 सुमुहूर्तावर जन्मला । गंगाधर बाळ ॥१६ ॥ बाळ हूड, खोडकर । परंतु अत्यंत बुद्धिमान । विद्याभ्यासी निष्णात ।
 असे सदैव पहिला ॥१७ ॥ पुढे पुढील शिक्षणासाठी । आला तो चिपळूणांसी । अन्नपूर्णाकाकूंच्या सावलीत । वाढू
 लागला ॥१८ ॥ सोडले चिपळूणांसी । गेले मुंबापुरीसी । खडतर कष्ट सोसोनिया । झाले पदवीधर ॥१९ ॥ गेले
 एका सभेस । आवाहन केले कोणी खास । आहे का कोणी तयार । संन्यास घ्यावया ॥२० ॥ उठले तीन जण
 तरुण । पैकी एक गंगाधर । आहो आम्ही तयार । धर्मप्रचारासाठी ॥२१ ॥ संन्यासधर्माचे शिवधनुष्य । पेलणे आीं
 अवघड । जाणून हे अंती । गळाले इतर दोघे ॥२२ ॥ गंगाधर नाम शंकराचे । रूप दुसरे वैराग्याचे । त्याजला
 संन्यास । काय तो कठिण ॥२३ ॥ सच्चिदानन्द सरस्वतींचा सहवास । मुंबापुरीमध्ये रहिवास । गुरुसेवा केली
 मनोभावे । काही दिवस ॥२४ ॥ नाव ईश्वरानन्द सरस्वती । ईश्वराला प्रसन्न करती । आनंदवली सरस्वती ।
 अनुष्ठाने नि स्वाध्याये ॥२५ ॥ गुरुआज्ञेने सोडिली मुंबापुरी । पायी निघाली स्वारी । आचरण संन्यासधर्माचे ।
 धर्मासाठी ॥२६ ॥ एके जागी राहो नये । भिक्षेवीण काही घेवो नये । अग्निस्पर्श करो नये । कदापिही ॥२७ ॥ एकदा
 असा प्रसंग पातला । तीन दिवस उपवास घडला । भिक्षा नाही मिळाली । कांहीही ॥२८ ॥ घडोनिया उपवास ।
 नाही खंत नाही खेद । तडजोड व्रतामांजी । नाही केली ॥२९ ॥ धर्माबद्दल बोलावे । धर्माबद्दल सांगावे ।
 जनलोकांस सांगावे । महत्त्व धर्माचरणाचे ॥३० ॥ धर्माबद्दल माहिती सांगावी । धर्माची महती गावी । गाता गाता
 स्वोदाहरणे । आचरून दावावी ॥३१ ॥ काशी क्षेत्र पवित्र । गंगाकाठ पवित्र । अविरत वाहावे जिथे ।

ज्ञानगंगा ॥३२॥ तेथे केले वास्तव्य। शास्त्रचर्चा प्रवचन। स्तिमित झाले विद्वज्जन। समस्त ते काशीचे ॥३३॥ विद्वान म्हणतीं ही विभूती। ज्ञानी अन् साक्षात्कारी। केला पाहिजे सन्मान। यथोचित ॥३४॥ धर्मसभा बोलावली। स्तुतिसुमने ओवाळली। धर्मश्रीः पदवी दिली। अतिविनम्र भावे ॥३५॥ देशाटनासी फिरताफिरता। रस्त्यामध्ये शृङ्गेरी लागता। आनंदा येई भरता। लक्षण काही कळेना ॥३६॥ आनंदाचा कल्लोळ। हृदयी विलक्षण तळमळ। गुरुओढीचा परिमळ। माउली वाट पाहे ॥३७॥ दर्शन घडता माउलीचे। सद्गुरु भेटता सत्शिष्याते। प्रकटीकरण अद्वैताचे। शृङ्गेरीत झाले पुन्हा ॥३८॥ श्रीचंद्रशेखरभारती माउली। तिच्या कृपाछत्राची सावली। गुरुशिष्याची जोडगोळी। शृङ्गेरीत प्रसिध्द ॥३९॥ शुध्द ते आचरण। संन्यासधर्माचे रक्षण। घोर ते अनुष्ठान। सोबत गुरुसेवा ॥४०॥ गुरुसेवा फळा आली। माउलीने कृपा केली। आत्मखूण ते पटली। साक्षात्कारे ॥४१॥ प्रस्थानत्रयीवरचे प्रवचन। आचार्यांचे श्रीमुखातून। श्रवणाचे भाग्य मिळाले। सानुग्रह ॥४२॥ लौकिक, परा अपरा। ऐशा ज्या त्रिविद्या। सद्गुरुंनी करवून घेतल्या। त्या आत्मसात ॥४३॥ सौन्दर्यलहरी आचार्यकृत। दिव्य असती महामंत्र ज्यांत। त्यांची केली साधना कृपानुग्रहपूर्वक ॥४४॥ गुरुप्रेम, गुरुभक्ती। पाठी असता गुरुशक्ती। आनंदाचा सोहळा गुरुसेवेत ॥४५॥ अवघड प्रसंग पातला। गुरुदेह क्षीण झाला। काय करावे सुचेनां। काही केल्या ॥४६॥ परब्रह्माने मार्ग दाविला। मनी एक संकल्प केला। अनुष्ठान करण्याचा। गुरु आरोग्यासाठी ॥४७॥ गुरु आज्ञेने सोडता शृङ्गेरी। मन धावे ते माघारी। धाव घेवून कवटाळावे। वाटे गुरुचरण ॥४८॥ धरली उत्तरेची वाट। लागले रस्त्यामध्ये करहाट। रम्य तो

कृष्णेचा घाट । प्रतीकाशी ॥४९॥ कांशीसारखी नदीतीरे । कांशीसारखी मंदिरे । कृष्णेमध्ये गंगा अवतरे । स्वामी
 वाटें ॥५०॥ जागा पाहिजे राहाण्यास । जागा पाहिजे अनुष्ठानांस । भैरवमंदिरी केला वास । नदीकाठी ॥५१॥
 गरूडतीर्थी, भैरवतीर्थी स्नान । संध्यावंदन पूजन । त्रिशतीने अभिषेक । श्रीचक्रे ॥५२॥ मग होता माध्यान्ह ।
 पुन्हा करावे गंगास्नान । करुनिया संध्यावंदन । निघावे भिक्षेसाठी ॥५३॥ ते रूप मी काय वर्णावे । त्या रूपांसी
 काय म्हणावे । ज्याचे त्याने जाणावे । तेजस्वरूप ॥५४॥ गूढगंभीर मुद्रा करारी । भिक्षेसाठी निघता स्वारी ।
 बालके पळती दूरी । उगाच भये ॥५५॥ चालणे असे वेगांत । चालणे असे ढांगांत । चालला पहा हनुमंत । माउली
 म्हणतसे ॥५६॥ ज्या घरी शुध्द आचरण । तेथील भिक्षा घेईल जाण । भिक्षेचे ते प्रमाण । मोजके असे ॥५७॥
 भिक्षेमधील कांही भाग । देत असती पांखरांस । माउलीवाचून ऐंसी चिंता । कोण करी ॥५८॥ भिक्षेनंतर विश्रांती ।
 विश्रांतीनंतर एकांती । एकांती अनुष्ठान । चालीतसे ॥५९॥ धर्मग्रंथांचे वाचन । आणि करावे परिशीलन । सतत
 मनी चिंतन । परब्रह्माचे ॥६०॥ वेदान्त तत्व चिंतन । यतीधर्माचे अनुष्ठान । निमग्न ऐसे ध्यान । आदर्श
 जाणावे ॥६१॥ सायंकाळी स्तवन । नित्याचे पारायण । सोबत असे शिष्यगण । भैरवासमोरी ॥६२॥ आदिशिष्ये
 ती कमला । नंतर आली सुशिला । उभयतें केली सेवा । मनोभावे ॥६३॥ श्रीरामभक्त विजया । सद्गुरु ते
 पुजनीया । करीतसे सेवा । रांगोळी काढून ॥६४॥ नंतर आला शिष्योत्तम । नांव त्याचे शांताराम । प्रेमे म्हणती
 स्वामी । अरे बाळू ॥६५॥ शिष्यासमवेत तीर्थाटन । तीर्थक्षेत्री तीर्थस्नान । सर्व शिष्या घालत असती । स्नान
 स्वहस्ते ॥६६॥ व्यासपूजेचा उत्सव । त्यांचा तो उत्साह । गुरुपूजे गुरु स्मरता । अश्रू ढाळी ॥६७॥

श्रीगणेशपूजनाने सुरवात । रूद्र आणि पुरुषसूक्त । यांनी असे अभिषेक । श्रीपादुकांना ॥६८॥ कैवल्योपनिषद
 आणि दैव्योपनिषद । सोबत देवी अथर्वशीर्ष । यांनी ही अभिषेक । पादुकांना ॥६९॥ नंतर त्रिशतीने अभिषेक ।
 सोबत विष्णुहसहस्रनाम । व्यास-आरती, गुरुस्तवन । सांगता मंत्रपुष्पे ॥७०॥ पादस्पर्शा उत्सुक । शिष्य तो
 प्रत्येक । मिळे ही संधी । वर्षातून एकदा ॥७१॥ शिष्यांसाठी खास अनुष्ठान । शिष्यांचे एवढे भान । सद्गुरुवाचोन
 दूजे कोणी । करेचीना ॥७२॥ आलेली गुरुदक्षिणा । पाठवे श्रृङ्गेरी जाणा । स्वतःसाठी कांही । ठेवेचिना ॥७३॥
 प्रथमदर्शनी रागीट । परंतु अंतरी मधाळ । बाहेरून कठीण । जैसेकी श्रीफळ ॥७४॥ कोणी काही मागितले । मला
 देता येत नाही म्हणावे । पुन्हा माघारी बोलवावे । संकट परिमार्जनासाठी ॥७५॥ गुरुमाउली मायाळू । फार असे
 कनवाळू । गरीबांचे दुःख पाहावेचिना ॥७६॥ सांगे घरी जाय । करी हा उपाय । यश मिळेल खचित । या
 मंत्रजपे ॥७७॥ कित्येकांसी ऐंसी । अनुभुती आली जैसी । त्याची जंत्री करणे । महाकठिण ॥७८॥
 उदाहरणादाखल कांही । प्रसंग सांगतो बाही । सागरातून ओंजळभर । जैसे पाणी ॥७९॥ कमलताईच्या
 मातोश्रींस जाणी । कथिले होते कोणी । येईल संन्यासी झणी । देण्या मुक्ती ॥८०॥ स्वामी गेले अवचित । उभे
 राहिले दारांत । यायचे आहे आंत । विभुती लावण्या ॥८१॥ अंगास लावता विभुती । तेजस्वी झाली सती ।
 मिळाली तिला मुक्ती । स्वामीस्पर्श ॥८२॥ स्वामीसेवेत अडचण खरी । होऊ लागली नोकरी । आले सोडून
 माघारी । बाळूकाका ॥८३॥ तात्काळ त्यांना कराडात । नोकरी मिळाली उत्तम । स्वामीसेवा सहज । झाली शक्य
 ॥८४॥ श्रृङ्गेरी गोशाळेतील गायींची । भूतबाधा काढण्यासाठी । जगद्गुरूंनी पाचारण । असे केले

स्वामींना ॥८५॥ आधी गोमातेचा कळवळा । त्यांत गुरुघरचा लळा । उपाय तात्काळ । केला स्वामींनी ॥८६॥
 धडधडा उठल्या गोमाता । ज्या होत्या गात्रगलिता । चाटू लागल्या प्रेमाने । स्वामींचे चरण ॥८७॥ बडोद्याच्या
 व्यासांस झाला पहा सुपुत्र । नाम त्याचे योगेश । स्वामीकृपे ॥८८॥ अजित अंजली दंपती । त्यांना नव्हती संतती ।
 प्रकटली चैतन्यमूर्ती । स्वामीकृपे ॥८९॥ कराडातील उमराण्यांस । नोकरी मिळाली शासकीय । अशक्य झाले
 शक्य । स्वामी उपाये ॥९०॥ मोहोळकराचे बुडालेले पैसे । मिळाले त्याला परत कैसे । स्वामींवाचून दूजे कोणी ।
 करावे कैसे ॥९१॥ भूतबाधा, भानामती । मधुकर पानस्याघरची । दूर केली स्वामींनी । आत्मबळे ॥९२॥
 शालिनी जोशींच्या कर्कबाधेस । वसंत जोशींच्या पक्षाघातास । पिटाळले दूर । स्वामींनी स्वबळे ॥९३॥
 जीवंतपणी मुक्त । ऐसा हा संत । कराडकर भाग्यवंत । खरोखरी ॥९४॥ ऐशा या स्वामींनी । संकल्प केला मनी ।
 सद्गुरुंसारखीच । घ्यायची समाधी ॥९५॥ संन्यास दीक्षा दिन । अन् समाधी दिन । असावा एकच ।
 शिष्यसोये ॥९६॥ बाळूकाकांना स्वप्नांत । झाला एक दृष्टान्त । नाही कळाला संकेत । तरीसुध्दा ॥९७॥ वाहत
 आली नदीतून । पादुका अन् छाटी । हाती आल्या पादुका । गेली वाहून छाटी ॥९८॥ मार्गशीर्ष शुध्द सप्तमी ।
 संन्यासदीक्षा दिनी । आमंत्रिले सर्व शिष्या । पूजेसाठी ॥९९॥ प्रत्येकाशी बोलणे । प्रत्येकाची चौकशी । श्रीफळ
 प्रसाद । आवर्जून प्रत्येका ॥१००॥ बाहेरगांवच्या शिष्यांना । संकेतसमाधीचा स्वामींनी । विविध प्रकारे । दिला
 असे ॥१०१॥ नगरच्या जोशींचा नातू । सुमित नामे बालकू । सांगू लागला सर्वांना । कराडला जायचे ॥१०२॥
 नगरच्या घरी सायंकाळी । ठीक आरतीच्या वेळी । साक्षात आले स्वामी । वायुरूपे ॥१०३॥ ऐंशी सूचना

अनेकांना । मिळाली असे जाणा । समाधीची स्वामींच्या । खरोखरी ॥१०४॥ गीतेमध्ये कथिल्याप्रमाणे ।
प्रयाणकाले मनसाऽचलेन । ऐशा या श्लोकांतील । उक्तीप्रमाणे ॥१०५॥ स्वामींनी घातले आसन । सद्गुरूंचे केले
स्मरण । आणून दोन भ्रुकुटीमध्ये प्राण । केला देहत्याग ॥१०६॥ देहरूपातून स्वामी जरी । जाहले अनंतरूप
तरी । भेटतील ते कोठेही । भावबळे ॥१०७॥ त्यांचे हे स्तवन । करतो त्यांनाच अर्पण । दोष, चूक कांही । क्षमा
करा ॥१०८॥ इति ॥

- स्वामीप्रेरित शब्दांकन
श्रीकांत वसंतराव जोशी
९९२२३९२३९२
९४२२२२२३९२